

РЕШЕНИЕ

№ 7927

гр. София, 26.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав, в
публично заседание на 12.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **12238** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба на С. О. с ЛНЧ [ЕГН] - гражданка на У., с адрес – [населено място], [улица], чрез ап. 22 чрез адв. М. В. с адрес за призоваване – [населено място], „Д-р К. С.“ № 3, срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/8449/28.10.2025 г. на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л..

В жалбата се твърди, че оспорения акт е незаконосъобразност, като постановен в нарушение на материалния закон и процесуалните правила. Направено е оплакване, че в оспорения акт не е посочено чрез кой орган следва същият да бъде оспорен. Изтъква се, че помощите за деца са вид социално подпомагане и по силата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/ чужденците с предоставена временна закрила имат право на такава. Позовава се конвенция на ООН за правата на детето. Твърди се също така нищожност на оспорения административен акт, поради липса на мотиви. Моли съда да отмени оспорения акт и да върне преписката на административния орган за ново произнасяне. Претендират се направените по делото разноски. Жалбоподателката в съдебно заседание не се представлява. Постъпило е писмено становище, чрез адв. В., с което се поддържа жалбата по изложени в същото съображения. Представя списък за разноски /л. 23/.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., редовно уведомен за съдебно заседание, не се представлява. По делото е представен писмен отговор, в който се излагат съображения за неоснователност на жалбата.

СПП не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото не е спорно, че жалбоподателката С. О. с ЛНЧ [ЕГН] е гражданка на У., с предоставена временна закрила, видно от рег. карта №[ЕИК] на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 от ЗУБ, издадена от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет. Същата е майка и законен представител на А. С. О., ЛНЧ [ЕГН].

На 14.10.2025 г. С. О. подава Заявление – Декларация с вх.№ ЗСПД/Д-С-ЛУ-8449 с искане за отпускане на еднократна помощ за ученик, записан в четвърти клас по реда на чл. 10а от Закона за семейни помощи за деца, за дъщеря ѝ А. О., записана като редовен ученик в четвърти клас през учебната 2025/2026 г.

След извършена проверка на подаденото заявление от служител на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. е изготвено предложение да бъде отказана поисканата еднократна помощ по чл.10а от Закона за семейните помощи за деца, като са изложени мотиви, че семейството не попада в кръга от лица посочени в чл. 3 т. 5 от ЗСПД, според който право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна. Посочено е, че детето е с украинско гражданство и Република Б. не е страна по международен договор с У..

Издадена е Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/8449/28.10.2025 г. на оспорващата -Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - Л., с която е отказано на жалбоподателката отпускане на еднократна помощ за ученик – С. О., записана в четвърти клас, тъй като лицето не е в кръга от лица, посочен в чл. 3 от ЗСПД. Изложени са мотиви, че съгласно чл.3 т.5 от ЗСПД –право на семейни помощи за деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна. Б. няма сключен международен договор с У..

В хода на съдебното производство е приета административната преписка. Страните не са направили доказателствени искания и не са представили други доказателства.

При така установеното от фактическа страна Административен съд-София-град, 61 -ви състав, обуславя следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния 14-дневен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, от лице, имащо правен интерес от оспорване, и срещу подлежащ на съдебен контрол акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган, съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД, според който Семейните помощи за деца се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Заповедта е подписана именно от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., поради което и съгласно императивната разпоредба на закона, оспореният административен акт е издаден от компетентен по материя, степен и място административен орган.

В чл. 2, ал. 1 от ППЗСПД е предвидено, че семейни помощи при отглеждане на деца се отпускат от Дирекциите "Социално подпомагане" въз основа на молба-декларация, заедно с необходимите документи, която се подава по постоянен адрес на правоимащото лице, с изключение на случаите по чл. 11, ал. 5. Не е спорно, че в случая постоянният адрес на жалбоподателя е в [населено място], Столична община –район „С.“.

Следователно оспорваната заповед е издадена от компетентен орган, в рамките на законово предоставените му правомощия.

Процесната заповед отговаря на изискванията на чл.59 от АПК. Същата е издадена в законоустановената писмена форма, съдържа фактически и правни основания и всички задължителни реквизити. Неоснователни са оплакванията в жалбата в тази посока. В заповедта изрично е посочено, че подлежи на обжалване пред Административен съд София – град, като по силата на чл. 59, ал. 1, т. 7 се посочва пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва, а не чрез кой орган се подава жалбата.

В производството по издаване на заповедта не са допуснати съществени процесуални нарушения, които представляват самостоятелно основание за отмяна на акта.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че жалбоподателката С. О. и дъщеря ѝ А. О. са граждани на У., както и че са със статут на предоставена временна закрила от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет. Не се спори, че малолетното дете А. О. е записано в 4 клас в училище в [населено място], Столична община.

Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл.3 т.5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Безспорно като лице с предоставена временна закрила, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т.4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставена временна закрила. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за „семейна помощ“. Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с посещение на детето в училище, водят до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за детето. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република Б. (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ чужденците, които пребивават в Република Б. имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република Б., както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна.

Настоящият случай не попада в нито една от изброените от ЗСПД хипотези, но с оглед цитираната по-горе нормативна уредба, детето има право на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД.

Ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл.3 т.5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27, т. 1 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с решение на Великото народно събрание, в сила за страната ни от 03.07.1991 г.), защото съгласно чл.5 ал.4 от Конституцията на Република Б., международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република Б., са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В чл. 27, т. 1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

Обжалваният акт е в противоречие и с норми на правото на Европейския съюз и в частност Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица, която предвижда в чл. 13, т. 2, че държавите членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила. Такива разпоредби в българското законодателство се съдържат именно в цитирания по-горе ЗСПД (според § 1а от ПЗР на ЗУБ, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета за минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием) и административният орган, издал процесната заповед, е бил длъжен да ги съобрази при постановяване на обжалвания акт, което очевидно не е сторил.

При това положение, постановяването на отказ за изплащане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД, с аргумент за липса на българско гражданство на детето или международен договор между Република Б. и трета страна, е в явно несъответствие с горепосочените норми и в противоречие с целта на закона.

Тези съображения обосновават крайния извод на съда за незаконосъобразност на оспорения административен акт, който следва да бъде отменен.

На основание чл. 173, ал. 2 от АПК, делото следва да бъде изпратено като преписка на административния орган за ново произнасяне по заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-ЛЦ-8449, за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД, подадено от С. О. с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на У. с предоставена временна закрила, притежаваща личен номер на чужденец ЛНЧ 70033958431, действаща в качеството си на майка и законен представител на малолетната А. С. О. с ЛНЧ [ЕГН], при съблюдаване на дадените с настоящо решение указания по тълкуването и прилагането на закон.

На основание чл. 174 от АПК следва да бъде определен срок за издаване на административния акт, а именно четиринадесет дни.

Съгласно изхода на спора, разноски се дължат на жалбоподателя, които са своевременно заявени. Видно от представения договор за правна помощ /л. 25/, същата е осъществена безплатно на основание чл. 5 т. 3 от Наредба № 1 от 09 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. В подкрепа на последното по делото е представена декларация за семейно и материално положение и имотно състояние на жалбоподателката /л. 24/.

С оглед на изложеното, на основание чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата, Агенция за социално подпомагане – ДСП Л. следва да бъде осъдена да заплати на адвокат М. В. П. сумата от 1010 лева, от които 1000 лв. – адвокатско възнаграждение в размер, определен при съобразяване разпоредбата на чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 09 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, както и 10 лева за заплатена държавна такса. Предвид влизането на Република Б. в еврозоната от 01.01.2026 г., сумата, следва да бъде изчислена и присъдена по курса на БНБ за едно евро - 1.95583 лева, или 516.40 евро.

Водим от изложеното и на основание чл. 173, ал. 2 от АПК, Административният съд – С. град, 61 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/8449/28.10.2025 г. на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л..

ВРЪЩА преписката на Директора на дирекция „Социално подпомагане“–Л. за ново произнасяне по заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-ЛЦ-8449 от 14.10.2025 г. за отпускане на еднократна помощ по чл.10а ал.1 от ЗСПД , подадено от С. О. с ЛНЧ [ЕГН].

ОПРЕДЕЛЯ 14-дневен срок за издаване на административен акт, считано от датата на получаване на настоящото решение.

ОСЪЖДА Агенция за социално подпомагане да заплати на адвокат М. В. П., АК- Д., личен № [ЕГН] сумата в размер на 516.40 евро (**петстотин и шестнадесет евро и четиридесет евроцента**), представляваща направените по делото разноски.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Съдия: